

Chrán

MATERIÁL PRE RODINU

ROZHOVORY

Vieš, kam zobral jazdec permoníkov?

- Vysvetlite deťom, akú úlohu zohráva Národná banka Slovenska (NBS) a kde sa nachádza.
- Porovnajte NBS s klasickými bankami, ktorých hlavnou úlohou je prijímať vklady a poskytovať úvery. Národná banka, naopak, robí dohľad nad finančným trhom a udržiava cenovú stabilitu.
- Zopakujte si, aké peniaze máme na Slovensku. Určovať, koľko euromincí a eurobankoviek je aktuálne v obeh, je tiež úlohou NBS.

Pamätáš si, čo je inflačná príšera?

- Zopakujte si s deťmi, čo je inflácia a vysvetlite im ju na jednoduchom príklade s nákupom jablák a udržiavaním ohňa.
- Ukážte deťom reálny príklad, kde môžu vidieť infláciu ony samy. Napríklad na vyššej cene lístka na detské predstavenie, zdražení zmrzliny.
- Nechajte deti nakresliť, ako si predstavujú, že vyzerá inflačná príšera.

Tip pre rodičov

- Hlavným cieľom Národnej banky Slovenska je udržiavanie cenovej stability.
- Ďalšou dôležitou úlohou je výkon dohľadu nad finančným trhom.
- NBS neposkytuje úvery a vkladové účty spotrebiteľom.
- Najvyšším riadiacim orgánom NBS je Banková rada NBS.
- NBS spustila projekt 5peňazi, ktorý plní dôležitú úlohu finančného vzdelávania verejnosti.
- Viac o Národnej banke Slovenska sa dozviete aj [na stránke NBS](https://www.nbs.sk/).

Vieš, ako môžeš ochrániť svoje nasporené peniaze?

- Vymyslite s deťmi 3 spôsoby, ako ochrániť svoje peniaze samé pred sebou aj pred ich znehodnotením infláciou (kam ich uložiť, na ako dlho, ako a koľko sporiť...).
- Povedzte deťom, ako chránite svoje úspory vy. Kde si peniaze odkladáte, či sa zhodnocujú a nepožiera ich hodnota inflácia.
- Pokúste sa deťom vysvetliť, že nie je len jeden typ účtu alebo sporenia. Poukážte na dôležitosť toho správne si vybrať, kde peniaze v budúcnosti uložia.

Na zamyslenie

„Čím viac viete, tým viac viete, že neviete.“

Aristoteles

AKTIVITY

Tvorivé dielne Inflačná príšera

Vysvetliť, čo je inflácia, je často zložité aj pre dospelých ľudí. Pomôžte si obrázkom a nechajte pracovať detskú fantáziu. Nakreslite obrázok inflačnej príšery a podeľte sa oň s nami.

 TVORIVÁ VÝZVA: Vložte obrázok príšery do komentára pod výzvou na Facebooku a hrajte o 5x balíček predmetov NBS a hlavnú cenu mesiaca – víkendový pobyt v Kremnici.*

Tajomné predmety

Tajomní jazdci a banky

V kremnickej mincovni mali proti krádežiam vytvorenú viacstupňovú ochranu. Mincovňu a jej poklady chránilo jej umiestnenie v prstenci hradiieb, mešťanmi vytvorený systém obrany mesta a tiež jej geografická poloha. Kremnica bola opakovane ohrozovaná husitmi, Turkami aj povstalcami, no nikdy nebola dobytá. Aj keď sa v roku 1433 husitom podarilo vypáliť mincovňu a ulúpiť mince, mesto sa im dobyť nepodarilo.

Ochranu mincovne zabezpečoval v minulosti aj špeciálny personál, známy ako strieborní jazdci. Tajuplné pomenovanie bolo odvodené od pravidelne prevážanej komodity – striebra a strieborných mincí. Strieborní jazdci museli mať dobrý výcvik, kvalitnú zbroj a museli dobre jazdiť na koni. Ich práca bola náročná a nebezpečná, preto bola finančne slušne ohodnotená. Týždenný plat bol 4 zlatky.

V mincovni tvorili jazdci organizovanú jednotku na vojenských princípoch. K ich povinnostiam patrila ochrana budovy a prepravovaných mincí, preberanie a dohľad nad prepravou drahých kovov aj ochrana majetku kráľovskej komory. Počas prepravy mincí z mincovne vytvárali jazdci konvoj špeciálnych vozov s bezpečnostnými okovanými truhlicami. Trasy, na ktorých strieborní jazdci sprevádzali konvoje, boli z Kremnice do okolitých miest, napríklad Banská Štiavnica či Smolník, ale aj za terajšie hranice do Viedne.

Pozícia strieborného jazdca vzbudzovala rešpekt a spoločenské uznanie. Práve strieborní jazdci mali tú česť sprevádzať veličenstvo cisára Františka Lotrinského na jeho návšteve Kremnice.

Banky ako inštitúcie vznikali z potreby ľudí vytvoriť bezpečné miesto na uloženie a ochranu svojich peňazí. Prvé banky fungovali už v Babylone, keď sa za miesto bezpečného odkladania cenností považovali chrámy. Starovekí Rimania za takéto miesto určili budovu Kapitoly, Egypťania platili obilím, ich bankami boli štátne obilnice.

Slovo banka v pôvodnom *il banco* je z obdobia starovekého Ríma a pôvodne označovalo lavicu, na ktorej mali vtedajší bankári rozložené mince z drahých kovov a váhy na určenie ich hodnoty. Slovo bankrot je zas odvodené z talianskeho *bancrota* a znamená zhnitý stôl.

Najstaršia banka, ktorá vznikla z dôvodu požičiavania peňazí chudobným a ľuďom v núdzi za minimálne úroky, bola založená v 15. storočí v Taliansku.

Slovo peniaz je prekladom slova *pekus*, *pekúnia*, čo je v slovenskom význame hovädzí dobytok/krava. Práve zvieratá totiž mali v minulosti dôležitú úlohu v menovom systéme našich predkov. Okrem nich sa na trhu platilo aj železnými hrivnami či ľanovým plátňom, od ktorého je odvodené slovo platiť.

VÝZVA PRE MALÝCH PÁTRAČOV: *Pozorne si prečítajte, ako vznikli dnes používané výrazy banka, peniaze či platiť. Sledujte nás na Facebooku a po zverejnení výzvy odpovedzte na súťažnú otázku. Päť správnych odpovedí vyžrebujeme a víťazi získajú drobné ceny od NBS. Zapojením sa do výzvy ste tiež v hre o hlavnú cenu mesiaca - víkendový pobyt v Kremnici.**

Do prírody **Vyhliadky a rozhľadne**

Permoníci v príbehu obdivovali výhľad z vyhliadky nad Kremnicou aj z budovy Národnej banky Slovenska. Podelte sa s nami o váš tip na peknú vyhliadku alebo rozhľadňu.

FOTOVÝZVA: *Zapojte sa do permoníckej fotovýzvy. Pridajte na Instagram fotografiu výhľadu, ktorý vás očaril a odporučili by ste ho iným. Označte fotku hashtagmi #5penazi #pribehyzkremnice. Piati z vás získajú drobné ceny od NBS a každý účastník je zaradený aj do zlosovania o hlavnú cenu mesiaca – rodinný víkendový pobyt v Kremnici.**

* Každý mesiac sú účastníci všetkých 3 výziev zapojení do žrebovania o rodinný víkendový pobyt v Kremnici so súkromným vstupom do Múzea mincí a medailí a ďalšie drobné ceny. Presné podmienky zapojenia sa do súťaže sú definované v súťažných podmienkach zverejnených na našej stránke a pri každej výzve na sociálnych sieťach 5peňazi.

* Zaslaním fotografie v rámci tvorivej výzvy súhlasíte s jej zverejnením na sociálnych sieťach 5peňazi alebo webovej stránke 5penazi.sk.